

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري
رياست اطلاعات و ارتباط عامه و دفتر سخنگو

بسم الله الرحمن الرحيم

خبرنگاران عزیز، اعضای کمیسیون محترم دسترسی به اطلاعات، خواهران و برادران گرانقدر و کافه ملت شرافتمند افغانستان!

خوشحالیم که امروز، به عنوان مسوولان پاسخگو، فرصت فراهم شده تا آنچه در توان ما بود و انجام دادیم را به هموطنان عزیز شرح بدهیم.

زمینه‌های اصلی کاری وزارت زراعت، آبیاری و مالداري تأمین مصونیت غذایی، محو گرسنه‌گی و رشد اقتصاد متوازن در کشور است.

وزارت زراعت در راستای کاهش فقر، زراعت قانونی و مشروع، مدیریت منابع طبیعی، افزایش و مفیدیت تولیدات زراعتی، بهبود زیربناها، می‌کوشد.

رشد زراعت، باعث رشد تولید می‌گردد و متضمن امنیت، مصونیت غذایی، ایجاد فرصت‌های بیش‌تر کاری و محیط زیست مناسب است.

ددي وزارت استراتژيکي موخي عبارت دي له:

- د افغانستان طبيعي سرچينو له اغيزناکي گټي اخیستنې څخه ډاډ تر لاسه کول؛
- د کرنيزو توليداتو زیاتوالی او اغېزمنتوب او د هېواد د کرنې په برخه کې د توليدي عواملو، د خدماتو پراختیا او کرنيزو څېړنو له لارې بزگرانو او مالدارانو لپاره تل پاتي اقتصادي ودې ته د زميني برابرولو اسانتیا رامنځته کول؛
- خلکو ته د عوایدو زیاتولو او کاري فرصتونو زیاتوالی او تنوع رامنځته کول، د دولت عواید زیاتول او د اصلاحاتو او ساختاري تعدیلاتو له لارې مؤثر، رقابت منونکی او یو فعال بنسټ ایجادول،

د کرنې وزارت د ۱۳۹۸م مالي کال په ترڅ کې په ټول هېواد کې د اووه زره او ۶۶۹ کارکوونکو سره دغه موخې تعقيب کړي دي.

بايد ووايم، چې په افغانستان کې د کرنې پراختيا د خصوصي سکتور همکاريو او په دې برخه کې خصوصي پانگوني سره تړي ده، چې بايد ملاتړ يې وشي. د کرنې وزارت په ټوليزه توگه د ۷,۹ ميليارده افغانيو په بوديچې سره ۳۶ پراختيايي پروژې درلودې، چې له دې ډلې ۷,۷ ميليارده افغانۍ يې، چې د ټولې بوديچې ۹۸ سلنه جوړ وي؛ تخصیص اخد کړی و او ۷,۴ ميليارده افغانۍ، چې د ټولې بوديچې ۹۳,۵ سلنه جوړوي عملاً لگول شوي ده.

د کرنې وزارت د ۱۳۹۸م مالي کال عادي بوديجه ۱,۳۶۲ ميليارده افغانۍ وه، چې له دې ډلې ۱,۲۹۲ ميليارده افغانۍ يې، چې د بوديچې ۹۵ سلنه جوړوي لگول شوي ده.

در سال مالی ۱۳۹۸ حدود ۶۰۰ ميليون افغانۍ ديگر خارج از بودجه‌ی انكشافی هزینه شده است. این بودجه در ساخت باغ‌های تجارتي، سبزخانه‌های تجارتي، کشمش‌خانه‌ها، ساختمان‌های آبياری، سردخانه‌های انرژي صفری و مراکز پروسس محصولات زراعتی در ولايت‌های ننگرهار، بادغيس و جوزجان هزینه شده است.

د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت په ۱۳۹۸ یم کال کې په ټوليزه توگه ۹۱ عمده فعالیتونه پلان کړي و، چې له دې ډلې ۵۹ فعالیتونه يې بشپړ کړي دي. ددغو فعالیتو له ډلې ۱۸ نور يې تر کار لاندې او د بشپړېدو په درشل کې دي، پنځه فعالیتونه يې نه دي پيل شوي او د نهو فعالیتونو پلي کېدل پيل شوي و، خو د يوشمېر ستونزو له امله خنډول شوي دي. په دې کال کې د وزارت د ټولو فعالیتونو د پرمختگ د في صدي منځنۍ کچه، ۸۰,۳۸ سلنې ته رسېږي.

در سال ۱۳۹۸ مالی، وزارت زراعت، سه هزار و ۲۱۰ پروژه‌ی انكشافی را در بخش‌های مختلف که تشریح می‌شود، تطبيق کرده است. بايد بگويم که وزارت زراعت، تمامی ۴۴ شاخصی را که کمیسیون محترم دسترسی به اطلاعات برای تطبيق ماده‌ی پانزدهم قانون دسترسی به اطلاعات به ما سفارش کرده بود، به صورت دقیق، با سندهای ضمیمه‌ای آن در وبسایت نشر شده و در اختیار تمامی شهروندانی است که می‌خواهند دسترسی داشته باشند. در بخش تطبيق بخش‌های ديگر قانون دسترسی به معلومات، در بخش دسترسی به معلومات برنامه‌ی حساب‌دهی امروز، به شما معلومات کافی داده خواهد شد.

می‌خواهم گزارش اجمالی کاری وزارت زراعت را در ۱۲ بخش مشخص، ارایه کنم و بعد از آن، روی پلان سال مالی ۱۳۹۹ تمرکز نمایم.

۱- بخش احیا و بازسازی سیستم‌های پایدار آبیاری در سطح کشور، در ۳۴ ولایت، این فعالیت‌ها عملی شده است:

یک: پیش‌رفت ۸۹ درصدی کار احیاء و بازسازی ۳۴۴ شبکه آبیاری در سراسر کشور، دو: تکمیل کار ساخت ۴۲ شبکه آبیاری قطره‌ای در پنج ولایت (کابل، ننگرهار، بلخ، هرات و بغلان)

سه: ساخت ۱۰۰ بند خرد یا چکدم،

چهار: ایجاد ۸۰ ذخیره‌ی خاکی آب،

پنج: اعمار ۹۹ آبریزه به منظور جلوگیری از سرازیر شدن سیلاب

و شش: ساخت ۳۰ سیستم واترپمپ آفتابی برای آبیاری زمین‌ها از آب سطحی.

نتیجه: اما با این کارها چي نتیجه‌ای به دست آمده است:

با ساخت این زیربناهای آبیاری، ده‌ها هزار جریب زمین آبیاری شده است و در این زمین‌ها، ۲۵-۳۰ درصد از ضایعات آب جلوگیری شده و نیز حاصلات زراعتی این زمین‌ها ۲۵ درصد افزایش یافته است.

۲- د غلودانو د تولید د پراختیا برخه چي عبارت دي له:

لومړی: د لیزر لېول یا د ځمکې د هوارولو ۸۴ ماشینونه پېرل او وېشل، چي نوي کرنیز ټکنالوژۍ دي،

دویم: بزگرانو ته د چوپړونو وړاندې کولو په پار د کرنې ریاستونو ته د ۱۷۰ یرادې تراکتورونو لېږد،

درېم: بزگرانو لپاره ۱۶ زره او ۸۷ ټنه د غنمو اصلاح شوي تخمونه پېرل،

څلورم: د شولې او غنمو دوه زره او ۵۲ ننداريزې قطعي جوړول،

پنځم: د اصلاح شويو تخمونو د ۳۸ زره او ۶۲۰ جریبه کروندو څارنه او ارزونه او

د اصلاح شويو تخمونو پر تولیدوونکو دوه زره او ۵۰۰ سرتفیکېتونه وېشل،

شپږم: د غنمو یوزر او ۲۵۰ متریک ټنه تصدیق شوي تخمونه تولیدول،

او اووم: د کابل، بلخ او هرات په ولایتونو کې بزگرانو ته د روزنې او مشورې ورکولو درې مرکزونه جوړول.

پایله: خو د کرنې وزارت له خوا یادی کرنې تر سره کېدل کومې لاسته راوړنې لري:

باید ووايم، چې یاد عوامل او د تېرکال ژمي زیات وربښتونه ددې لامل شو، چې د احصایې ملي ادارې او کرنې وزارت د گډ سروې د معلوماتو له مخې د تېر کال په پرتله د غنمو حاصلات ۴۲ سلنه او د وریجو حاصلات نهه سلنه زیات شي. د غنمو د حاصلاتو ۴۲ سلنه زیاتوالی، د ۴۰۰ میلیونه ډالرو په ارزښت د غنمو د وارداتو مخه ونیوله، چې د هېواد په سوداگریز بیلانس کې مثبت ارزښت لري. د گډو سروېگانو پر بنسټ، په ۱۳۹۸م کال کې د وریجو تولید نږدې ۳۸۳ زره متریک ټنو ته ورسېد. ددې زیاتوالي لامل د شولو د کروندو زیاتوالی دی. په دې زیاتوالي سره افغانستان د خپل اړتیا وړ وریجو د تولید په برخه کې نږدې ۶۶ سله ځان بسیایې ته ورسېد او دغه راز د روان کال د درې لومړۍ ربعې په ترڅ کې د تېر کال ددرې ربعې په پرتله د وریجو واردات ۱۸۰ متریک ټنه او د نږدې ۲۸ میلیونه ډالرو په ارزښت کمه شوه.

۳- بخش انکشاف پایدار سکتور باغداری، این کارها صورت گرفته است:

یک: احداث ۷۲۶ سبزخانه تجارتي

دو: توزیع ۱۸۰۰ بسته انکشافی باغداری

سه: تطبیق ۷۸۹ تجارب تحقیقاتی

چهار: اعمار ۴۵ سردخانه صفر انرژی

پنج: احداث ۶۸۹۱ هکتار باغ مثمر و توزیع ۲۰۰۰ بسته لوازم جمع آوری باغداری. این باغها در ولایت‌های کابل، غزنی، میدان وردک، کاپیسا، پروان، لوگر، پنجشیر، بامیان، دایکندی، پکتیا، بلخ، جوزجان، سرپل، سمنگان، بغلان، بدخشان، تخار، فاریاب، کندز، نورستان، ننگرهار، کنر، لغمان، هرات، غور، خوست، پکتیکا، ارزگان، قندهار، هلمند، فراه و بادغیس ساخته شده است.

شش: نصب سیستم چيله در ۱۵۰ هکتار باغ انگور، در ولایت‌های کابل، غزنی، کاپیسا، پروان، لوگر، بلخ، جوزجان، سرپل، سمنگان، بغلان، بدخشان، تخار، فاریاب، کندز، لغمان، هرات، پکتیکا، قندهار، هلمند، نیمروز، زابل، فراه و بادغیس،

هفت: ساختن ۴۹۲ واحد تولید کود کمپوست

هشت: اعمار ۲۳۵ کشمش‌خانه

نه: توزیع ۵۰۰ متریک تن کود کیمیايي

ده: توزیع ۳۵۰۰ کیلو گرام تخم پسته

و یازده: پیوند کردن نهال‌های پسته در ۲۱۵ هکتار.

نتیجه: کار وزارت زراعت در بخش حمایت از انکشاف پایدار باغداری باعث شد که امسال نسبت به سال گذشته حاصل اکثریت میوه‌ها، حد اوسط ۲۵ درصد افزایش پیدا کند.

۴- د مالدارۍ سکتور د پراختیا برخه؛ په دې برخه کې لاندې کرنې ترسره شوي دي:

هېواد کې مالداري د ارزښت وړ سکتور دی. ددې برخې تولید ارزښت څه باندې ۷ میلیارده ډالرو ته رسېږي. یاد سکتور راتلونکې کې مور سره د لبنیاتو د لاپېر تولید په برخه کې مرسته کوي او په دې برخه کې ورو ورو هېواد ځان بساینې ته رسوي، دغه راز ددې برخې ودې لپاره کار کول او پاملرنه مهمه اړتیا گڼل کېږي، چې ددې برخې د ودې لپاره په ۱۳۹۸م کال کې لاندې کرنې تر سره شوي دي.

لومړۍ: څلور لوی او عصري مسلخونه جوړول،

دویم: څه باندې شپږ میلیونه او ۵۰۰ زره څارویو ته بېلابېل واکسینونه ورکول،

درېیم: درې میلیون ډوزه حیواني واکسینونه تولیدول،

څلورم: د حیواناتو د کني د کنټرول پروگرام پلي کول،

پنځم: ۸۱ سیمه ییز وټرنران گمارل،

شپږم: پانگوالو لپاره د چرگانو روزنې ۷۰ سوداگریز فارمونه جوړول،

اووم: د گرمو اوبو د کبانو ۸۰ فارمونه او د کبانو دوه تکثیری فارمونه جوړول،

اتم: د کبانو څلور میلیونه بچي تولیدول،

نهم: د شپږمې ټولولو ۲۹ مرکزونه جوړول او سمبالول،

لسم: د شاتو مچيو روزلو ۵۰۰ پراختیايي کڅوړې وپشل،

یوولسم: د وټرنری ۲۷۰ کلینیکونه جوړول او تجهیزاتو او ۹ پارا وټرنرانو ته

روزنه ورکول،

دوولسم: مالدارانو لپاره د څارویو ۳۱۱ متریک ټنه خوراکی توکي پېرل،

دیارلسم: د پیله وري ودانۍ جوړول او گټې اخیستنې ته سپارل،

څوارلسم: د حیواني خوراکی توکو دوه گودامونه جوړول،

پنځه لسم: د حیواني علوفې ۲۱۳ ننداریزې کروندې جوړول،

شپاړسم: په ۲۰۰ هکتاره ځمکه کې علوفې کرل،

او اووه لسم: په کابل کې د لبنیاتو د تر ټولو سترې فابریکې د جوړولو د کار پیل؛

یاده فابریکه د ۳،۳ میلیونه ډالرو په لگولو جوړېږي. دغه فابریکه کولای شي، چې

په یوه ساعت کې درې زره لیتر شپږمې او په یوه شپه او ورځ کې ۸۰ زره لیتر شپږمې

پروسس کړي.

د مالدارۍ په برخه کې د کرنې وزارت د کرنو پایلې، د حیواني ناروغیو او د انسانانو او څارویو ترمنځ د گډو ناروغیو د ۳۵ سلنه کموالی او د چرگانو د غوښو د تولید زیاتوالی او په دې برخه کې د هېواد ۸۰ سلنه ځان بسیایني لامل شوي دي. دغه راز په همدې کال کې د لبنې موادو د پروسس او تولیداتو په برخه کې ځان بسیایني ته د رسېدو په پار هلې ځلې کړندي شوي او دوام لري.

۵- بخش انکشاف منابع طبیعی، دست‌آوردهای وزارت زراعت قرار ذیل است:

یک: ایجاد سیستم آبیاری قطره‌ای برای ۶۰ هزار نهال پسته در بلخ،
دو: ایجاد یک‌هزار و ۱۹۰ قوریه‌ی خانه‌گی و بررسی شش میلیون و ۸۹۹ هزار نهال،
سه: ساخت یک هزار و ۱۰۰ متر مکعب بند محافظتی برای نگهداری منابع طبیعی در تپه‌ها،
چهار: احیای ۲۱۷ جریب قوریه‌ی نهال‌های جنگلی،
پنج: احیاء و حفاظت ۶۰۲،۵ هکتار چراگاه،
شش: احیا و حفاظت از ۳۵۰ هکتار ساحات نباتات طبی،
هفت: حمایت و بازسازی پارک‌های ملی، بند امیر و واخان
هشت: افزایش ۱۲ درصدی حاصلات جلغوزه‌ی خوست و پکتیا، با ارایه‌ی خدمات آموزشی،
حمایتی و تخنیکي،
نه: احیای ۱۸۰ هکتار زمین ساحات کمر بند سبز با غرس ۱۴۴ هزار نهال
و ده: کشت هنگ در ۱۰ هزار هکتار زمین هینگ و تشویق مردم به پرورش شیرین‌بویه با پنج
هزار هکتار شیرین‌بویه،

در نتیجه‌ی این فعالیت‌ها، میزان کشت‌زارهای نباتات طبی مانند هینگ بیش‌تر شده که تا پنج سال آینده تولید هینگ چند برابر خواهد شد. هم‌چنان تولید میوه‌های جنگلی مثل جلغوزه و پسته از آن‌جایی که درختان بیش‌تری غرس شده، بیش‌تر خواهد شد. هم‌چنان سیستم جنگل‌داری و چراگاه‌پروری به صورت انجمنی، که وزارت زراعت در سال‌های اخیر ساخته است، باعث می‌شود که میوه‌های درختان جنگلی و حاصلات نباتات طبی، درآمد اعضای انجمن‌ها باشد و آنان مجبور باشند از منابع درآمدشان که جنگل‌ها و کشت‌زارهای گیاهان

طبی است، محافظت کنند. با این روش، در سال‌های اخیر، ساحات جنگلی و چراگاه‌ها افزایش قابل توجهی یافته است. افزایش جنگل‌ها و چراگاه‌ها باعث بهبود شرایط حیات وحش و طیور می‌شود.

۶- د خورو د خونديتوب په برخه کې، مو کرنی دادي:

لومړی: د وارداتي او صادراتي کرنیزو او غذايي موادو د کیفیت ارزولو په پار د ۱۳ قرنطین سټیشنونو لابراتوارونه تجهیزول،

او دویم: د نوي سیلوگانو د جوړولو ۱۰ سلنه فزیکي چارې پرمخ وړل.

ددغو فعالیتونو په پایله کې د وارداتي او صادراتي کرنیزو توکو د کیفیت ارزولو او پر اړمنو کسانو د غنمو د وېش د سرچینې زمینه برابره شوي ده.

۷- د کرنی او مالدارۍ په برخه کې د بوختو مېرمنو د وړتیاوړولو په پار مېرمنو لپاره لاندې کرنی ترسره شوي دي:

لومړی: د شاتو مچيو روزني ۳۸۰ صندوقونه وپشل،

دویم: ۷۰۰ شېدې ورکونکي ووزي او ۴۰ خوسکي وپشل،

درېیم: د مالدارۍ او کرنیزو توکو ۳۰۰ بستې او د سبو ۵۰۰ وچوونکي دستگاوي وپشل،

څلورم: د هېواد په کچه ۱۹ زره او ۴۷۴ کورني باغچي جوړول،

پنځم: یو زر او ۸۸۵ وړې شني خوني جوړول،

شپږم: د چرگانو روزني ۲۹ زره او ۵۷۰ واړه فارمونه جوړول،

اووم: د شېدې ټولولو شپږ مرکزونه جوړول او سمبالول او ۶۰۰ مالدارو مېرمنو ته روزنه ورکول،

او اتم: څلور زره او ۲۶۰ مېرمنو لپاره روزنيزې برنامې په لاره اچول.

ددغو کړنو په پایله کې، د پروگرامونو تر پوښښ لاندې مېرمنې توانېدلي دي، چې د

کرنی او مالدارۍ له لارې د عوایدو نسبي دوامداره سرچینې ولري او دغه راز په

خپلو کورونو کې د تولید شویو توکو په استفادې سره د خپلو ځانونو او خپلو کورنیو

د خورو د خونديتوب کچه لوړ کړي.

۸- بخش زعفران رشد افغانستان، این موارد عملی گردیده است:

یک: افزایش ۲۲ درصدی تولید زعفران نسبت به سال ۱۳۹۷،

دو: ایجاد شش مرکز پروسس زعفران در هرات، کابل، بلخ و فاریاب،

سه: ساخت عمارت انستیتوت تحقیقات زعفران در هرات اعمار،

چهار: ایجاد ۴۸۹ قطعه نمایشی زعفران،

پنج: توزیع ۲۲۴ تن پیاز خوش کیفیت زعفران به زعفران کاران و شش: آموزش‌دهی، مشورت‌دهی و همکاری نزدیک با زعفران کاران جهت حفظ جایگاه اولی زعفران افغانستان در جهان.

در نتیجه‌ی این فعالیت‌ها، وزارت زراعت از هدفی که قرار بود در ۲۰۲۱ به آن برسد، عبور کرده است. بر اساس این طرح ملی، قرار بود که از ۱۲ جون ۲۰۱۶ تا پنج سال آینده (۲۰۲۱)، تولید زعفران از ۳,۵ تن تا پایان تطبیق طرح به ۱۴ تن برسد، اما حالا افغانستان بالای ۲۰ تن زعفران تولید می‌کند. هم‌چنان این رشد تولید، همراه با حفظ کیفیت بوده است. چنان‌که افغانستان جایگاه بهترین زعفران در جهان را دارد.

۹- د جلعوزي د تولید او عوایدو د ودې په برخه کې دا کارونه تر سره شوي دي:

لومړی: د غوزانو، جلعوزي او نورو ځنگلي ونو ۱۹۰ قوري جوړول او سمبالول، دویم: د قوريو جوړولو او په پلاستيکي کڅوړو کې د تخمونو کرولو په برخه کې یو زر او ۱۹۰ سیمه بیزو کورنیو ته روزنه ورکول، درېیم: د جلعوزي د لازياتو ځنگلونو ایجادولو په پار د جلعوزي یو زر او ۲۲۰ کیلو گرامه تخمونه وپشل، څلورم: د جلعوزي ۳۱۰ هکتاره نوي ځنگلونه جوړول، او پنځم: هوایي او ځمکنی دهلیزونو له لارې د افغانستان له خوا په خپلواکه توگه د جلعوزي صادرات. د یادو کړنو په پایله کې د خوست، پکتیا او پکتیکا په ولایتونو کې د جلعوزي حاصلات ۱۲ سلنه زیاته شوه، چې د سیمې د اوسیدونکو د عوایدو زیاتوالی لامل شو. دغه راز د جلعوزي د صادراتو په موخه چین سره، چې کوم تړون لاسلیک شو، په راتلونکو پنځو کلونو کې چین ته ۶۲ زره ټنه جلعوزي صادیری. د دغو صادراتو تولید ارزښت ۲,۲ میلیارده ډالر ده.

۱۰- بخش آرایه‌ی قرضه‌های زراعتی

وزارت زراعت، از طریق صندوق وجهی زراعت، در ۱۳۹۸، حدود ۱,۱ میلیارد افغانی را به بیش از چهار هزار دهقان قرضه داده است.

این وزارت از طریق این صندوق، قرار است در ۲۰۲۰ میلادی، ۱،۵ میلیارد افغانی را برای دهقانان و سرمایه‌گذاران قرضه بدهد.

۱۱- بخش دسترسی به اطلاعات و نشر اطلاعات پیش‌گیرانه:

یک: تطبیق کامل تمامی ۴۴ شاخص پیشنهاد شده از جانب کمیسیون محترم دسترسی به اطلاعات،

دو: ساخت آرشیف الکترونیک اسناد،

سه: ایجاد ۱۴ سیستم معلوماتی لینک‌شده به وبسایت،

چهار: ساخت مراجع اطلاع‌رسانی در مرکز و ۳۴ ولایت،

پنج: ایجاد دفتر روابط عامه برای پاسخ‌دهی سریع به مراجعان،

شش: زمینه‌سازی ثبت شکایات‌ها و رسیدگی به آن‌ها از طریق بورد مشخص،

هفت: ایجاد سیستم آنلاین درخواست معلومات و ثبت شکایات،

هشت: فعال‌سازی شماره‌ی رایگان معلوماتی ۱۵۰ برای حل مشکلات تمامی شهروندان مالدار و زراعت‌پیشه،

نُه: ایجاد هفته‌نامه‌ی دهقان به منظور معرفی ولایات از نگاه زراعتی، شناساندن محصولات داخلی، معرفی غذاهای مفید و نشر اطلاعات پیش‌گیرانه،

و ده: پاسخ‌دهی توسط مراجع اطلاع‌رسانی مرکز و ولایات به حدود ۵۰۰ درخواست اطلاعات.

در نتیجه‌ی این فعالیت‌ها، هیچ درخواست اطلاعاتی بدون پاسخ گذاشته نشده است و وزارت زراعت، توانست در اطلاع‌رسانی جایگاه اول واحد بودجه‌ای اطلاع‌رسان را از آن خود کند و از سوی کمیسیون دسترسی به اطلاعات «الگوی اطلاع‌رسانی» خوانده شود.

باید بیفزاییم که وزارت زراعت، به اطلاع‌رسانی به صورت واضح و مشخص متعهد است و از ایجاد هیچ زمینه‌ای برای سهل‌سازی و سریع‌سازی اطلاع‌رسانی دریغ نمی‌کند.

۱۲- فساد سره د مبارزې برخه،

لومړۍ: د ۱۳۹۸ یم مالي کال تر پایه ټول ټال ۱۰۷ د شرایط وړ کارکوونکي خپلي

شتمنی ثبت کړي دي،

دویم: د روڼتیا ایجادولو او وضاحت لپاره له کمی او کاستی پرته ټول تدارکاتي

ټروونه د کرنې وزارت په ویب پاڼه کې خپور شوي دي.

درېيم: د دوامدارې څارنې په پايله كې ۳۲ شركتونه چې د قرارداد مطابق يې پروژې نه و پلي كړي او قرارداد څخه يې سرغړونه كړي و لوی څاروالي ته پېژندل شوي دي. دغه شركتونه عبارت دي له:

1. د دوگوس مكينه شركت،
2. د متحد شرف شركت،
3. د پشگام عرب شركت،
4. د زاخيل پامير او خواجه كفتري بابا شركت،
5. د شايق عليمي شركت،
6. صحرائی،
7. متحد شرق،
8. ملكزاده،
9. عاصم سليم،
10. صديق زاده،
11. مظلوميار،
12. سلطان داود،
13. زاخيل پامير،
14. زرغون وطن،
15. روان،
16. مصطفى چوپان،
17. تالقان،
18. دوشی،
19. نهر سعيد،
20. زمزم،
21. لوی باختر،
22. شرق،
23. د كنسرو بيل ودانيز او سرک جوړونې شركت
24. د لوی كندهار صحرائی شركت
25. د ودير شركت
26. د صحرائی لميتد شركت
27. د حسين زاده شركت
28. د نهر سعيد شركت
29. د عمران عبدالله شركت
30. طلوع آسيا پامير

د دغو کړنو په ترسره کولو سره د هغه زیان مخه ونيول شوه کوم، چې ټاکل شوي وه، ددغو شرکتونو له خوا کړنه، بزگرانو او د افغانستان حکومت ته ورسیري. دا لړۍ راتلونکي کې هم په جدیت ادامه لري. دغه راز د اطلاعاتو خپرول ددې لامل شوي، چې هېوادوال، خبريالان، څېړنيز بنسټونه او زموږ هر گران هېوادوال، د سندونو په لوستلو سره کومې پوښتنې چې لري مطرح يې کړي او موږ ته د روڼتيا د لا پراخېدو لارې چارې وښيي او په خپل هېواد کې د فساد د لمنځه وړولو په برخه کې مرسته او همکاري وکړي.

در نهایت، باید بگویم نتیجه‌ی تطبیق این برنامه‌ها بوده است که باعث رشد اقتصاد ملی شده است.

بر اساس سروی بانک انکشاف آسیایی، در سال ۲۰۱۹ میلادی، رشد اقتصادی افغانستان ۲،۵ درصد و بر اساس گزارش بانک جهانی رشد اقتصادی کشور حدود سه درصد بوده است. هر دوی این نهادها، عامل این رشد را بهبود در کیفیت و میزان تولیدات زراعتی قلمداد کرده‌اند. همین طور، برنامه‌ی اساسی برای ۱۰ سال آینده‌ی سکتور زراعت در ۲۵ ساحه، ساخته شده است که به سه میلیارد دالر سرمایه‌گذاری نیاز دارد و در نتیجه‌ی آن سالانه بیش از هشت میلیارد دالر بازدهی خواهد داشت و هم‌چنان به دو میلیون افغان زمین‌ی کار را مساعد خواهد کرد.

هم‌چنان در برنامه‌های سال مالی ۱۳۹۹ می‌خواهم به عرض برسانم که کارهای زیر را وزارت زراعت پلان کرده است و ان‌شاءالله عملی می‌شود:

1. احیاء و بازسازی ۲۸۰ شبکه آبیاری در ۳۴ ولایت کشور،
2. اعمار ۱۸۰ بند محافظتی یا چک‌دم، ۱۵۰ ذخیره‌گاه خاکی آب و ۱۵۰ آبریزه در ۳۴ ولایت،
3. توزیع ۱۲ هزار بسته‌ی مرغداری هر کدام شامل ۱۵، ۲۰، ۳۰ و ۱۰۰ قطعه‌ای برای خانم بی‌بضاعت،
4. ایجاد ۷۰ فارم مرغداری تجارتي هر یک به ظرفیت پنج هزار مرغ، در ولایات کابل، ننگرهار، کندز، بلخ، قندهار، کنر، لغمان، پروان، لوگر، خوست، سمنگان، پکتیا، جوزجان، هلمند، هرات و فراه، برای سرمایه‌گذاران،

5. خریداری و توزیع ۲۷۰ گاو شیری و گوساله برای ۲۷۰ خانم بی‌بضاعت روستایی،
6. ساخت ۶۵ فارم ماهی گرم‌آبی و چهار فارم تکثیری در ولایت‌های بامیان، پنجشیر، کابل و بلخ که مجموعاً ظرفیت تولید ۱۰۸ میلیون چوجه‌ماهی را دارد، می‌سازد،
7. توزیع ۵۲۰ بسته‌ی انکشافی زنبورداری در ولایت‌های ننگرهار، بلخ، هرات، قندهار و پکتیا،
8. اعمار ۲۶ عمارت هشت اتاقی ترویجی در ولایت کابل، پروان، نورستان، سمنگان، خوست، غزنی، پکتیا، فاریاب، بامیان، میدان‌وردک، غور، هرات، جوزجان، دایکندی، پنجشیر، سرپل، قندهار، ارزگان، بلخ، بادغیس، بدخشان، بغلان، پکتیکا، فراه، کنر، هلمند، لوگر، لغمان، کندز و نیمروز،
9. توزیع ۵۰۰ بسته انکشاف زنبورداری در ولایات ننگرهار، بلخ، هرات، قندهار و پکتیا،
10. اعمار ۳۵ قطن برای نگهداری حیوانات کوچی‌ها در موقع زایمان،
11. په لمريز برېښنا سمبال ۱۶ کړۍ ژور څاگاني کېنډل او کوچي مالدارانو لپاره په څړځایونو کې د اوبو زېرمې جوړول،
12. د کوچي هېوادوالو د مالونو مینځلو په پار ۱۴ حوضونه جوړول،
13. د کابل، کاپیسا، پروان، لوگر، بامیان، دایکندی، پکتیا، بلخ، جوزجان، سمنگان، بغلان، بدخشان، تخار، فاریاب، کندز، ننگرهار، کنر، لغمان، هرات، قندهار، فراه، بادغیس، زابل، نیمروز، پنجشیر، نورستان، غور او خوست په ولایتونو کې ۶۸۷ سوداگریزې شني خونې جوړول.
14. د هېواد په کچه پنځه زره او ۸۴۰ مټر بنونه جوړول او د بنوالی د حاصلاتو ټولولو په پار یوزر او ۵۰۰ کڅورې وپشل،
15. د کابل، غزنی، کاپیسا، پروان، لوگر، پکتیا، بلخ، جوزجان، سرپل، تخار، فاریاب، کندز، هرات، پکتیکا، قندهار، هلمند، فراه او بادغیس په ولایتونو کې ۴۰۰ عصري ممیزخونې جوړول،
16. په ۱۹ څېړنیزو فارمونو کې د بېلابېلو نباتاتو ۵۷۰ سیت تجربې پلي کول،
17. په ۳۴ ولایتونو کې د زعفرانو ۷۸۰ ننداريزې قطعي جوړول، د زعفرانو د پیازو وپش او د زعفرانو د لابراتوارونو ایجادول،
18. د پسرلي او مني موسم نندارتونونه په لاره اچول،
19. بېوزلو مېرمنو لپاره ۳۵ زره کورني باغچې جوړول،
20. د زابل او فراه په ولایتونو کې د غنمو دوه گدامونه چې هر یوه یې پنځه زره متریک ټنه ظرفیت لري جوړول،
21. په ۱۵۰ زره هکتاره ځمکه کې د نباتي ناروغیو او افتونو هر اړخیز کنټرول،
22. د تخار، بغلان، کندز، بلخ، هرات، لغمان، ننگرهار او کونړ په ولایتونو کې د غنمو او وریجو دوه زره او ۵۰۰ ننداريزې قطعي جوړول،

23. د کندهار، کابل او ننگرهار په ولایتونو کې د خاورې پیژندنې د درېوو لابراتوارونو بیارغونه او احیا،
24. په ۳۴ ولایتونو کې پر اړمنو بزگرانو د وېش په پار ۲۰ زره ټنه د غنمو اصلاح شوي تخمونه او ۴۰ زره ټنه کیمیاوي سرې پېرل،
25. د هېواد په کچه د څلور زره او ۵۵۱ جریب کروندو څخه څارنه او پر قوریه لرونکو دوه زره او ۲۰۰ قطعي سرتفیکټونه وپشل،
26. پیشرفت ۳۵ درصدی کار اعمار و تجهیز پنج سیلو و یک ذخیره ی غله جات در کابل، پلخمری، بلخ، هرات، قندهار و بدخشان،
27. احداث ۳۴۴ قوریه ی خانه گی برای تولید ۲،۰۶ میلیون نهال چهارمغز و احداث ۴۵۰ قوریه خانه گی به منظور تولید ۱،۸ میلیون نهال بیره و پلوسه در ولایت های خوست، پکتیا و پکتیکا،
28. احیا و حفاظت ۴۸۵ جریب قوریه با ظرفیت تولید ۴،۸۵ ملیون اصله نهال در ولایت های کابل، پروان، میدان وردک، پنجشیر، بامیان، کاپیسا، پکتیا، پکتیکا، دایکندی، هلمند، قندهار، هرات، بادغیس، فراه، غور، ننگرهار، لغمان، کنرها، بدخشان، تخار، بغلان، سمنگان، بلخ، جوزجان، سرپل، کندز و لوگر،
29. ایجاد ۲۰۰ انجمن حفاظت از چراگاه و آموزش دهی به ۱۰۴ هزار مالدار و اعضای انجمن ها در ولایت های بلخ، جوزجان، سمنگان، غزنی، غور، فاریاب، کندز، میدان وردک و هرات،
30. اعمار حدود ۲۸ هزار متر مکعب بند محافظتی برای حفاظت از خاک و کاهش سرعت آب باران و سیلاب
31. و تثبیت ریگ های روان به منظور جلوگیری از توسعه صحرا در ساحه موازی ۹۰۰ هکتار در ولایت های زون شمال و زون غرب.
- این تلاش ها، به منظور تولید بهتر و بیش تر، حفظ و توسعه ی منابع طبیعی، رشد مالدار ی و تقویت اقتصاد دهقانان، مالداران، خانم های زراعت پیشه و مالدار و بلند بردن میزان مصونیت بهداشت حیوانی صورت می گیرد.

مشکلات:

در کنار دست‌آوردهایی که رایج شد، بعضی از مشکلات نیز در تطبیق برخی از پروژه‌ها در سال مالی ۱۳۹۸ وجود داشت که عمده‌ترین آن قرار ذیل است:

1 - سردخانه‌ها: به اساس پلان سال مالی ۱۳۹۸، قرار بود در جریان این سال، کار ساخت ۱۲ سردخانه‌ی ۵۰۰ متریک تنی در ۱۰ ولایت آغاز شود، اما این پروژه در قدم اول به دلیل پیدا نشدن شرکت واجد شرایط و طولانی‌شدن پروسه‌ی تدارکاتی عملی نشد. اکنون خوش‌بختانه تمامی پروسه‌های تدارکاتی آن نهایی شده و اداره‌ی تدارکات ملی مسوولیت ساخت آن را به واحد عملیاتی واگذار کرده است. امید داریم که طی سال ۱۳۹۹ تطبیق شود.

2 - سردخانه‌های پنج‌هزار متریک تنی: هشت سردخانه‌ی پنج هزار متریک تنی شامل پلان سال مالی ۱۳۹۹ شده و وزارت مالیه حدود ۲۰۰ میلیون افغانی برای ساخت آن‌ها تعهد کرده است که امید داریم پس از پروسه‌ی تدارکاتی آن، امکانات مالی برای تطبیق این پروژه‌ها را در اختیار وزارت زراعت قرار بدهد. و در مجموع کمبود بودجه و امکانات مالی در سکتور زراعت از بزرگ‌ترین مشکلات به شمار می‌رود که در حال حاضر حدود یک درصد کل بودجه‌ی دولت به زراعت اختصاص داده شده است که کافی نیست.

به امید افغانستان مترقی

تشکر از توجه شما